

dan na dan bolj nemiren, letal zdaj okrog tega, zdaj okrog onega in vkljub vidne lakote ni maral za jed. Prednica Hadeloga pokliče dva služabnika in jima naroči, naj gresta iskat truplo mrtvega hlapca. Psu pa reče: »V imenu Gospodovem idi ž njima in pokaži kraj, kjer leži mrtvo truplo!« Pes vesel zdirja in slugi privede na kraj, kjer se je zgodil zločin. Hlapca najdeta truplo mrličevo. Morilci so ga oropali vsega imetja. Truplo prenesó v Kicingen in je pokopljejo po krščanski navadi. Sveta prednica ni jenjala poizvedovati, kdo je zločinec. Po pogrebu nagovori pogrebce, češ naj javi morilca, kdor vé zanj, da se le tá vsaj spokori in reši svojo dušo. Nikdo se ne zglesi. Prednica poklekne in zamoli: »Bog, ki ti je vse skrito znano in veš za vse, predno se zgodi, razodeni nam zločinca, da prejme, če ti je ljubo, zaslužen kazen, in se spreobrnejo in poboljšajo tudi vsi drugi, ki hodijo isto pot brezbožnosti.« — Nato reče psu, ki je stal ob nji: »Idi v imenu Gospodovem in pokaži zločinca; ti namreč si jedina priča, ki ve resnico!« — Hipoma skoči pes na jednega prisotnih in ga zgrabi za vrat. Ta je zločin še le priznal, ko ga je pes že zadavil. Komaj je ta mrtev padel na tla, skoči pes na drugega in se istotako maščuje. Ta drugi je mrliča oropal, kar je umiraje tudi priznal. Vest o tem čudovitem dogodku se je bliskoma razširila po vsem okolišču, kjer je bilo po gozdovih mnogo roparjev in pohajačev. Vse je obšel strah, in poslej je bil samostan in njegovi služabniki brez strahu pred napadalci.

Spomini iz otročjih let.

(Piše Ludovik Črnej.)

9. Moji prvi škornji.

Prvih hlačic se ne spominjam. Meni se je vedno dozdevalo, da nisem sploh nikdar nosil ženskega krila, ki kaj slabo pristaja moškemu, in naj si je še-le res komaj začel hoditi po dveh. No, pa imel sem je gotovo tudi jaz, in nič ne dé, marsikatero prednost ima! — Spominjam pa se tem živeje tistega ženskega obuvala, ki se spredaj veže; imenujmo je vezanke. Vezank torej se nisem mogel z lahka rešiti. Hrepenel sem vedno po škornjih, kakoršne so imeli starejši dečki, ki so se mi zdeli bolj moški. Prosil sem zato stariše, naj mi dadó napraviti tudi take škornje, a zaman! »Kadar boš večji«, bil je kratek odgovor. In čakal sem tako dolgo, da sem raznesel nove vezanke, in prosil sem zopet, a nič ni bilo. In tako še dolgo nič! Priznavali so mi sicer, da sem vedno večji, toda sedaj je zmanjkalo usnja, sedaj zopet ni bilo primernih podplatov itd., kakor so mi zatrjevali. In ta čevljar jo je potegnil s stariši in rekel, da nima takega kopita, po katerem bi mi napravil škornje. — Tedaj pa sem bil popolnoma pobit, brez upanja.

Minulo je poletje, in vezanke so bile zopet razdrapane, četudi sem jih nosil le o nedeljah. »Bos je«, so dejali mati nekega dné; oče pa so se popraskali za ušesi, a potem so rekli: »Pa naj gre, da mu jih umeri!« »Veš kaj«, nadaljevali so mati, »mislila sem si že, ko bi mu dala škornje narediti? Zima je tukaj, in vendar bi rada, da bi hodil letos Ludvik kaj bolj v cerkev, saj je že precej velik. Škornji so pač le škornji!«

Pogledali so me oče tja v kot, kjer sem ravno napregal lesenega konjička. Tedaj pa sem se vspel na prste, da bi pokazal očetu, da sem res velik, a ozrl se nisem, kakor bi ne bil slišal ničesar. Ko pa so oče rekli: »Kakor ti misliš, meni je že prav!« skočil sem k starišem in poljubil oba.

»No, sedaj pa le idi; a tisto glej, da boš priden«, rekli so resno mati, jaz pa sem smuknil skozi duri in poletel k čevljarju. — Ta neusmiljenez! Kako dolgo je bril norce z menoj, češ, da nima takega kopita, da sem še premajhen za škornje, in Bog vé, kaj vse! No, nazadnje sem ga vendar le preprosil in obljubil mi je, da napravi škornje do nedelje. Tisti teden sem bil pri čevljarju več časa nego doma. Ljudje, ki so prihajali po obuvala, so povpraševali, če se jaz tudi učim čevljarstva, tako sem se spravil zraven. Čevljarskemu učencu pa nisem bil po volji, in dražil me je, kjer je le mogel. Hudobnež je celó namazal skrivaj moj stolec s čevljarsko smolo tako, da nisem mogel vstati. Ko pa je mojster to videl, rešil me je s stolca in stresel tako dečka, da se mi je smilil. Doma pa sem jih jaz dobil zaradi hlač. — Natanko sem opazoval, kako je iz raznih tvarin in kosov postajala vedno bolj oblika škornjev. Le nekaj mi ni bilo prav, da je delal čevljar vmes tudi druge čevlje in ne-le mojih.

Zgodilo se je, da še v soboto popoldne moji škornji niso bili gotovi. Potolažil me je čevljar, da mi jih pošlje drugo jutro na dom. In res! Na vse zgodaj je prižvižgal učenec in privoščil sem mu iz srca tistih pet krajcarjev, ki so mu jih mati dali za pot.

Vsi so obračali škornje, da se mi je že preveč zdelo. Vsem so bili všeč. Pa so bili tudi lepi! In svetili so se, da bi se bil videl v njih!

Umil sem si lepo noge, mati pa so mi dali celó nove nogavice. Začel sem se obuvati. Vlekel sem in vlekel čevljev na nogo, a ni šlo. Skozi škornjice sem še spravil pëto, dalje pa ne. — Oče, to videvši, so godrnjali: »Saj sem si mislil, da se ne bo znal obuvati!« Mati pa so mi pomagali, a vse zastonj. »Premale mu je naredil«, so rekli nevoljni, ko so mi nogo pretipali, »nazaj jih mora vzeti!« — Kako so me pretresle te besede! Komaj sem dobil škornje, in že naj bi jih izgubil! »Mati, sedaj je že noga notri, celó prav so«, hotel sem potolažiti mater. Ko pa sem bil nekaj časa obut, začele so me noge tako boleti, da sem se sam rad sezul. Nič ni pomagalo. Tudi moje gorke solze niso omehčale in razširile škornjev.

Popoldne je prišel čevljar. »Ne vem, kam si gledal, da si mu skvaril obuvalo. Saj si ga imel vedno pri roki za poskušnjo!« pozdravili so ga oče. Razžaljen je bil mož in dejal je počasi in zamolklo: »Saj pa bi še bile vezanke tudi dobre za tega otroka!« Šmencano me je speklo! — Čez teden dni pa sem dobil nove večje škornje. Oj, to je bilo veselje! Repenčil sem se bolj

nego naš prevzetni petelin. Ko sem šel k maši, zdelo se mi je, da me vsakdo občuduje. Kdor pa je le šel brezbrizno mimo mene, zdel se mi je pravi surovež. Domu gredočemu se mi je izpoddrknilo ravno na brvi, in moral sem stopiti v vodo. Dekla me je zatožila, da sem že hodil po potoku. Komaj sem se izgovoril. Pa vesel sem bil, da so škornji držali vodo. In lepi so bili!

Koliko škornjev sem že raztrgal od iste dôbe, a z nobenimi nisem imel več takega veselja. Sedaj rad obuvam tudi vezanke, in kar nič me jih ni sram! Prav pravi pregovor: Časi se spreminjajo in mi v njih.

Zimske pesmi.

6. Zimska slika.

Kako pod težkim snegom
Se smreke vklanajo!
O sladkih dnevih vîgređi
Otožne sanjajo.
Ko vse okrog cvetelo,
Ljubkó duhtelo je,

In kolo pevcev radostnih
Veselo pelo je.
A zdaj samotna, bela
Razgrinja se ravan,
A zdaj hripavo včasih le
Zakroka črni vran.

Smiljan Smiljanič.

7. Zimska vožnja.

Po jasnem nebu mesec plava,
Večernica sije od strani,
Noči prihaja ura pozna,
Kot grob ravan snežena molči.

Konjičema z vratu oglašá
Le drobnih kraguljčkov se pas;
Pomikajo sani se počasi,
Kot bila brez konca ozka bi gaz.

Kadíta hrbta se konjičev,
Na griví, na repu se dela srež,
Hu, mrzlo veter tenek brije,
Zavija se stari voznik kot jež.

Otrpla ušesa mraz mi gloje,
Poščipal bi nohte s prstov mi rad,
A tudi želodec že toži,
Kako po njem gospodari glad.

Pa res! Vsa ravan velika je miza,
Bel prt je po nji razprostrt,
Nad njo svetilka krasna je mesec . . .
Oh, gledam in gledam, pa prazen je prt.

Glej, velikan se v grmovju skriva,
Gotovo pojedel vse je on sam.
Voznik, voznik, li ni te groza,
Ne vidiš li požeruha tam?

„Kaj sanjaš, deček? Natanko pogledi,
Star hrast v mesečini strah je ta.“
Vže dobro, vže dobro, pa hitro poženi,
Rad grel bi skoro se doma.

Na vrata mi hodi stat sestríca,
Ob oknu mi oče in mati stojé;
Poženi, voznik, in počí z bičem,
Vže v dalji se hišica beli, juhé!

Greg. Gornik.

